

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתצ

ערב שבת קודש פ' חוקת, א' דר"ח תמוז

ה'תשע"א

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ואחת שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ט שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

החתן התי' מנחם מענדל הלוי והכלה מרת ברכה מושקא שיחיו לויטנסקי

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ, ביום כי סיון,

היי' תהא שנת עשירות ואושר - שנת "ביאת משיח"

"ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות"

ולזכות הוריהם

הרבנית מרת חיי' דבורה תחיי לויטנסקי

הרה"ת ר' אלכסנדר סנדר וזוגתו מרת חנה רייזל שיחיו קאגאן

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

* * *

לעילוי נשמת

מרת נעכא ב"ר גרשון ע"ה

נפטרה מוצש"ק פי קרח, וא"ו תמוז ה'תשס"ט

ובעלה הרה"ח וכ"ו עוסק בצ"צ ר' אברהם יצחק

ב"ר ברוך שלמה ע"ה

נפטר ביום ב' אייר ה'תשנ"ב

גליק

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר' לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולענין ר' יוסף אר' לייב ב"ר משה באר וזוג מרת חשוא ב"ר נטע אורי הכהן ע"ה
ולענין ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולענין יוסף ב"ר אר' ע"ה
ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

דבר מלכות

3

העולם נעצמו יסייע / משיחת יום ה' פ' קרח, בדר"ח תמוז, ושי"פ קרח, ג' תמוז התנשא

זמן הגאולה

6

הקשר דפ' חוקת לגאולה / פ' השבוע באור הגאולה

"הוא בחיים" - מוסף מיוחד לג' תמוז

7

אינני יודע משום ספדנים ומשום קברנים / לקט שיחות בנוגע לאמונה בנשיא הדור בנוף נשמי

המעשה הוא העיקר

12

יש לעשות אפילו אם לא מבינים / הוראות למעשה בפועל

כתב יד קודש

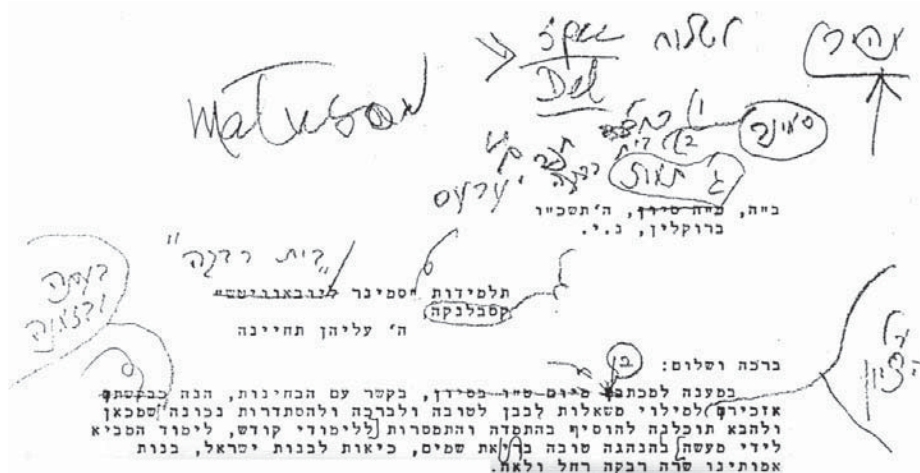
15

ג' תמוז ה'תשכ"ו / צילום נדיר מאגרת כ"ק אד"ש מה"מ עם הוספות בכתי"ק

ג' תמוז ה'תשכ"ו

לקראת ג' תמוז הבאנו צילום מיוחד של חלק מאגרת קודש לתלמידות סמינר "בית רבקה" בכמה מקומות בעולם, שנכתבה על גבי העתק מאגרת שנשלחה מימים אחדים קודם לכן לתלמידות "סמינר ליובאוויטש" בקסבלנקה, בה הוסיף כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א כמה תיבות בכתי"ק וכן כתב בראש האגרת מספר הוראות למזכירות למי לשלוח ובאיזה אופן

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):



ב"ה, ג' תמוז, ה'תשכ"ו. ברוקלין, נ.י.

תלמידות סמינר "בית רבקה" ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש:

במענה למכתבן בקשר עם הבחינות, הנה אזכירן על הציון למילוי משאלות לבבן לטובה ולברכה ולהסתדרות נכונה בעתה ובזמנה ושמאן ולהבא תוכלנה להוסיף בהתאמה והתאמה [ללימודי קודש, לימוד המביא לידי מעשה] להנהגה טובה ביראת שמים, כיאות לבנות ישראל, בנות אמותינו שרה רבקה רחל ולאח.

בראש המכתב כתב כ"ק אד"ש מה"מ: מהיר. לשלוח [באנגלית]: **במשלוח מיוחד**

(1 כחב"ד חפר. 2) סמינר בית רבקה יערעס. [ובאנגלית]: מטוסוב.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסת, היתשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה



יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 347-675-5771

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: chinuch@neto.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

מה שנשיא דורנו ציוה לעשות – יש לעשות אפילו אם לא מבינים

א. על הפסוק "וישלח ישראל מלאכים גו" אומר רש"י "כי הנשיא הוא הכל".
הענין ד"הנשיא הוא הכל" (שדובר באריכות בתחילת השיחה), הוא גם בנוגע לנשיא דורנו,
כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר "שמו אשר יקראו לו" בלשון-הקודש הוא – "נשיא".
כך קוראים לו כולם, אפילו אלו שעדיין לא מתנהגים לפי הוראותיו, ופיהם מעיד עליהם.
ולכן יש לקיים את כל הוראותיו – שהרי הוא הנשיא ו"הנשיא הוא הכל".
ב. במילא, גם כאשר ישנם שאלות על הנשיא ועל דבריו, יש לידע שכאשר מדברים על
שאלות ונשיא – אין פלא כלל שיש שאלות, מאחר ו"הנשיא הוא הכל", וישנו כלל בספרי
החקירה ש"הכל" הוא גדול מה"חלק".
[באם יאמרו ל"עמא דבר" ש"הכל" זה יותר מ"חלק", הרי יסתכל על הובר כעל אדם לא
נורמלי, משום שבא לומר לו דבר הכי פשוט; אבל לחכמת החקירה יש טבע ותכונה לעשות
מדברים הכי פשוטים סגנון ונוסח של כלל ולומר שהם מושכלות ראשונות... ובמילא עושים
גם מזה כלל – ש"הכל" גדול מה"חלק"]

וכיון שהיחיד) הוא רק חלק (מהנשיא) – אין פלא כלל שאינו מבין את הנשיא שהוא
"הכל", שהרי איך יכול "חלק" להבין "הכל"?

הפלא הוא שה"חלק" מבין משהו מ"הכל", שהרי "כשאתה תופס במקצת (או בחלק, כשתי
הגרסאות בזה) מן העצם אתה תופס בכלול", כלומר, שחלק מהעצם הוא בדיוק כמו העצם
עצמו – וא"כ היתכן שהוא יבין בו (גם בחלק) משהו!?

ג. ועל-דרך ה"נשיא" שלמעלה – מלך מלכי המלכים הקב"ה:

אי אפשר ("ס'איז ניט שייך") להבין ולהשיג משהו מחכמתו ורצונו של הקב"ה, מאחר
ו"חכמתו ורצונו של הקב"ה והקב"ה בכבודו ובעצמו כולא חד", ובמילא אין פלא כלל כשלא
מבינים את "חכמתו ורצונו של הקב"ה".

הפלא הוא, כאשר כן מבינים משהו בתורה ומצוות ("חכמתו ורצונו של הקב"ה").

וכמבואר עה"פ "זאת חוקת התורה", שכל התורה והמצוות הם בבחי' "חוקה", למעלה
מהבנה והשגה, ואפילו כשמבינים משהו הרי זה רק חלק ומקצת מכל הענין.

ד. [.] ע"ד בנוגע לענינו: נשיא דורנו "הוא הכל", ולכן לא שייך שישגו אותו בהבנה
והשגה; אפשר להבין "חלק" ממנו בלבד, אבל כיון ש"הוא הכל" מבינים רק את החיצוניות.
ההוראה מזה: כיון שלא שייך להבין את "הנשיא הוא הכל", לכן יש "לתפוס" אותו בקבלת-
עול דוקא, עם רעותא-דליבא.

ובפשטות: מה שנשיא דורנו ציוה לעשות – יש לעשות, אפילו אם לא מבינים זאת ע"פ
שכל, הבנה והשגה, ודוקא עי"ז תופסים את "הנשיא הוא הכל", כנ"ל.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ חוקת ה'תשמ"א – בלתי מוגה)

העולם עצמו יסייע

● העולם כבר מוכן ("שוין צוגעגרייט, פארטיק")! כאשר יהודי יעשה
את עבודתו כדבעי – באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וכיחד עם זה
כפי שזה מלוכש בכלים דלבושי הטבע – יראה איך שהעולם, טבע
העולם ואומות העולם מסייעים לו בעבודתו ● בכאנו מג' תמוז
לקראת ואל תוך ימי הגאולה די"ב-י"ג תמוז – שבכל שנה ושנה
ניתוספת עלי' בזה – צריך כאו"א להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל
הפעולות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ובאופן של
זריזות, ומתוך ההכרה – שהעולם עצמו יסייע ליהודי בעבודתו ●
משיחת יום ה' פ' קרח, בדר"ח תמוז, וש"פ קרח, ג' תמוז ה'תנש"א –
מוגה, תרגום מאידית*

"מודה אני לפניך כו' רבה כו'", "אני נבראתי
לשמש את קוני"2 אין הפשט שהוא מציאות
לעצמו, ומציאות זו מתעסקת ב"יפוצו"
(לשמש את קוני), אלא כל מציאותו היא
"יפוצו". ובלשון הידוע³: "לכתחילה
אריבער", מיד מלכתחילה עומד הוא
מלמעלה ("אריבער").

אח"כ הוא צריך להמשיך זאת בפרטים:
"מענינותיך" – הוא צריך להפיץ דוקא את
מענינות התורה, שמטהר בכל שהוא⁴
[למעלה מדרגות המים שלמטה מזה, מי
מקוה וכיו"ב⁵], והוא צריך להפיץ "חוצה",
החל מחוצה בעצמו (מנקודת האמונה
וקבלת עול בשכלו ומדות וכחות פנימיים

א. [.] מזה ישנו גם לימוד מיוחד
בהעבודה דהפצת המעינות חוצה,
שנרחבה עד באופן שלא בערך ע"י ולאחר
הגאולה דג' תמוז וי"ב-י"ג תמוז:

[.] לכל לראש צריך יהודי להיות במצב
ד"יפוצו" – מציאותו צריכה להיות מציאות
("באשטיין פון") ד"יפוצו", מציאות
שמפיצה אלקות, ובאופן שלמעלה ממדידה
והגבלה (יפוצו ללא הגבלות¹). עוד לפני
שאומרים לו מה (בפרטיות) הוא צריך
להפיץ [מענינותיך], והיכן הוא צריך להפיץ
[חוצה] – צריך הוא לדעת, שמיד כאשר
הוא קם בבוקר (לפני שעושה את עבודתו
בפרטיות) הרי הוא מציאות ד"יפוצו" –

(* התרגום הוגה ותוקן מחדש על-ידינו. המו"ל.

(1) ראה "קובץ כ"ח סיון – יובל שנים" ע' 38.

(2) משנה וברייתא סוף קידושין.

(3) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תריז.

לקו"ש ח"א ע' 124. ועוד.

(4) מקואות פ"א מ"ז. רמב"ם הל' מקואות פ"ט ה"ח.
טושי"ע יו"ד סר"א ס"ב.

(5) ריש מס' מקואות. רמב"ם שם רפ"ט.

שלו), עד בחוצה כפשוטה – חוץ מהד' אמות דקדושה, דשיבה, ביהכנ"ס וביהמ"ד, עד ב"חוצה" (עם ה"א שכולל חוצה⁶) שאין חוצה למטה ממנו.

וע"ד הסיפור הידוע אודות חסיד שהלך ברחוב במדינה ההיא – ללא התחשבות במדידות והגבלות כפי שהוא הסדר דחסיד אמיתי – בזמן שזה ה' קשור עם סכנה. ושטר עצר אותו ושאל "קטא אידיאט" (מי הולך)? וענה: "ביטול אידיאט" (ביטול הולך)! הוא ענה מה שהי' מונח אצלו באמת – שכל מציאותו היא "ביטול", והמציאות ד"ביטול" הולכת!

ביחד עם זאת הוא השיב לו דוקא **ברוסית** – כיון שביטולו נמשך גם בהמצב ושפת המקום – בהטבע ומציאות דרוסי – ע"ד "אזלת" לקרתא הלך בנימוסא⁸, באופן שטבע ולשון המקום עצמו אומר ומרגיש ש"ביטול אידיאט".

ב. אמנם עדיין יכולה להשאל השאלה – כפי שישנם ששואלים: אפילו כאשר אני בעצמי עושה את עבודתי בשלימות, עד שאני מגיע לדרגא שמציאותי היא "יפוצו" (תכלית הביטול) – מה התועלת בזה, כאשר "אתם המעט מכל העמים"⁹, ובעולם סביב ישנם שבעים אומות שהם ריבוי עצום בכמות בערך להכבשה אחת¹⁰.

ובסגנון אחר: מה יאמר העולם ומה יאמרו האומות על כך שיהודי עושה את עבודתו ד"יפוצו מעינותיך חוצה", ובמיוחד

(6) ראה סה"ש ה'תנשא"א ח"א ע' 144.

(7) שמו"ד פמ"ז, ז.

(8) ולהעיר שזהו הטעם שמה לא אכל ולא שתה ארבעים יום (שמו"ד שם. ב"ד פמ"ח, יד. וראה גם ב"מ פו, ב) [ולהעיר ש' תמוז הוא בתוך ארבעים ימים ראשונים], וכמבואר במ"א (לקו"ש תשא תשנ"ג) שיש בזה ג' אפשרויות ודרגות: (א) שטבע משה לא נשתנה (ולכן נצטער משה על זה שלא אכל ולא שתה. ראה הנסמן בסה"ש תנשא"א ח"ב ע' 654 בהע' 53). (ב)

– בקירוב הגאולה האמיתית והשלימה, הרי אין הם מבינים מה פירוש הדבר! אמנם זוהי עבודה מאוד גדולה ונעלית – אבל צריכים לכאורה להתחשב – טוען הוא – עם העולם!

והמענה על-זה הוא: העולם כבר מוכן ("שיון צוגעגרייט, פארטיק")! כאשר יהודי יעשה את עבודתו כדבעי – באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה כפי שזה מלוּבש בכלים דלבושי הטבע – יראה איך שהעולם, טבע העולם ואומות העולם מסייעים לו בעבודתו.

אפילו, פעם (כאשר היו מניעות ועיכובים) ה' הסדר אצל החסיד, שמצבו הוא, ובמילא אומר, "ביטול אידיאט"; עאכו"כ עכשיו, כאשר כו"כ מהמניעות ועיכובים אינם [וכאמור לעיל, שגם במדינה ההיא נעשו שינויים גדולים לטוב], ואדרבה – בעולם עצמו רואים את הנסים ונפלאות שמתרחשים בפרט בשנים האחרונות [שנת ניסים, ושנת אראנו נפלאות] – כבר הגיע הזמן, שהגם שצריך להיות ענין שלמעלה ממדידה והגבלה – נסים ונפלאות, עד לנסים ונפלאות דגאולה האמיתית והשלימה – ה"ז חודר גם בטבע העולם, שהעולם עצמו מסייע לצמיחת הגאולה [כפי ש"פרח מטה אהרן" פעל בטבע המטה, שתהי' צמיחת הפירות בדרך הטבע].

וע"ד כפי שהי' ביציאת מצרים – שכמי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות¹¹ –

שטבע שלו נשתנה (לפי שעה) ע"י נס של הקב"ה, נס שנמשך במשך כל הארבעים יום, (ג) הנס ה' רק פעם א' בתחלה, כי זה פעל שינוי בטבע שלו, שהטבע שלו עצמו נעשה כמו מלאך, שאינו זקוק לאכילה ושת'.

(9) ואתחנן ז, ז.

(10) תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא. פס"ד פט,

ב.

(11) מיכה ז, טו.

ג' תמוז פועל גאולה מכל השאלות והספיקות כו'

ובכל זה ניתוסף הציווי וההוראה, ביחד עם נתינת-כח, מימי הגאולה, החל מהתחלת הגאולה בג' תמוז – "להוסיף אומץ בהרבצת תורה והחזקת היהדות".

והדגשה יתירה בהנתינת-כח – בדברי בעל המאסר והגאולה בג' תמוז . . "נושאים אנו תפלה להשי"ת – יהי ה' אלקינו עמנו כאשר ה' עם אבותינו על יעזבנו ואל יטשנו, שיש בזה גם בקשה וגם הבטחה, אשר השי"ת יהי עמנו כאשר ה' עם אבותינו, הגם שאין אנו יכולים להידמות לאבותינו כו".

כלומר, כשמתעוררת שאלה או ספק כו' האם יש לו הכחות הדרושים למילוי השליחות דהפצת התורה והיהדות – אומרים לו, שג' תמוז פועל גאולה מכל השאלות והספיקות כו', מכיון שנשיא דורנו הכריז "יהי ה' אלקינו עמנו כאשר ה' עם אבותינו", ש"הגם שאין אנו יכולים להידמות לאבותינו", מ"מ, ישנה הבטחה ברורה ש"יהי ה' אלקינו עמנו", ולא עוד, אלא, "כאשר היה עם אבותינו", ולכן בודאי שניתנו הכחות הדרושים למילוי השליחות בהצלחה ובשלימות, ואין הדבר תלוי אלא ברצונו של כל אחד ואחת.

ועוד ענין בזה – בהמשך דברי בעל המאסר והגאולה בג' תמוז, "לא מרצוננו גלינו כו' ולא בכחותינו אנו נשוב כו', אבינו מלכנו ית' הגלנו כו' והוא ית' יגאלנו כו'", שבזה מרומז ענין נפלא:

כיון שהגאולה היא "לא בכחותינו כו'" אלא ע"י "אבינו מלכנו ית'", הרי, מובן וגם פשוט, שגם כאשר חסר משהו ב"מעשינו ועבודתינו", אין זו סיבה לעכב, ח"ו וח"ו, אפילו לרגע אחד בלבד, את פעולתו של הקב"ה, ש"יגאלנו ויקבץ נדחינו כו' ויוליכנו קוממיות ע"י משיח גואל צדק לארצנו הקדושה במהרה בימינו אמן".

ועאכו"כ לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", וכבר נסתיימה כל העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", הרי בודאי שהגאולה צריכה לבוא תיכף ומיד ממש.

ולכן ובמילא, כל האמור לעיל אודות תפקידו ושליחותו של כאו"א לעסוק בהפצת התורה והיהדות, אינו מחליש כלל וכלל ואפילו משהו, ח"ו, מהבקשה והדרישה של הגאולה בכל התוקף – "עד מתיי"!

ויה"ד שמהדיבור אודות הגאולה, ובפרט בימי הגאולה שמתחילים בג' תמוז – נזכה ונכנס ממש בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש, "לא עכבן כהרף עין".

ובהמשך לזה ובמילא, נחגוג את ימי הגאולה י"ב-י"ג תמוז ביחד עם בעל הגאולה, נשמה בגוף, "הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בראשם.

(משיחות ש"פ קרו, ג' תמוז ה'תשמ"ח - מוגה)

לזכות הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי שי' לאבוקובסקי

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו שגלוב

כאשר שואלים יהודי: מה הי' המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון!?

ובקשר עם חג הגאולה עצמו – לעשות גם את כל ההכנות המתאימות לסדר התוועדויות בקשר עם חג הגאולה בכל מקום ומקום ביום המתאים לפי תנאי המקום – ביום די"ב תמוז או י"ג תמוז, או בשני הימים, או גם – בימים שלאחרי זה, ובפרט ביום השבת.

והתוועדויות שבהן כו"כ מ ישראל מתאספים יחדיו, ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק – בקבלת החלטות טובות והוספה בכל עניני יהדות, תורה ומצותי, ובפרט בהפצת התורה והיהדות, והפצת המעיינות חוצה.

ויהי רצון, שתיכף ומיד ממש, עוד קודם חג הגאולה, ועאכו"כ לפני היום דשבעה עשר בתמוז – תבוא כבר הגאולה, באופן שלפני ההתחלה ד"בין המצרים" יהי' "יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו – תהי' בפשטות ביאת המשיח והתפשטות המשיח, "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו', ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמת ה" ויעשה ויצליח ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל – כפס"ד הרמב"ם,

וכל זה נעשה באופן – (ד"רמב"ם ר"ת) "רבות מופתי בארץ מצרים", שעוד בהיותנו במצרים וגבולים דגלות, מתגלים "רבות מופתי", ונעשה "רבות מופתי", באופן שכאשר שואלים יהודי: מה הי' המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהי עוד "רבות מופתי", ו"רבות" בלשון התורה פירושו יותר ויותר, עד בלי הגבלה.

עד תיכף הגאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים – הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות.

והקיצו ורננו שוכני עפר, ובעל הגאולה בתוכם ובראשם, ביחד עם כל בני" – נשמות בריאות בגופים בריאים – ובנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו, עפים עם ענני שמיא לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, ולבית המקדש השלישי, מקדש אדני- כוננו ידך. (משיחת ש"פ חזקת, יו"ד תמוז ה'תשנ"א – מוגה, תרגום מאידית)

המדור מוקדש

לע"נ הרה"ח הרה"ת ר' יעקב זלמן חיים בהרה"ח ר' אברהם מרדכי לוי יצחק ע"ה סעמיועלס

נלב"ע ביום כ"ג כסלו ה'תשמ"ו – ת.נ.צ.ב.ה.

ולזכות זוג' – תבלחט"א – מרת רחל תחי', ולזכות בניהם ובנותיהם: מרת בת שבע דבורה ובעלה הרה"ת ירוחם פישל גדלי' הכהן ש"י בראנשטיין, מרת גיטל מלכה ובעלה הרה"ת אברהם ישראל ש"י ביסטרדיצקי, הרה"ת שמואל מאיר וזוג' מרת נחמה ש"י סעמיועלס, הרה"ת יוסף יצחק וזוג' מרת מרים קיילא ש"י סעמיועלס, וכל בני משפחתם שיחיו

לברכה והצלחה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, ולקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש

שנוסף על הנסים שהיו אז, הרי הי' "וינצלו את מצרים"¹², באופן כזה שהגם שזה התחיל בדרך נס, הביא זה לכך שהמצרים בעצמם סייעו בזה לבנ"י, ונתנו יותר מכפי שביקשו¹³. עאכו"כ בהגאולה האמיתית והשלימה – כאשר יהיו נפלאות אפילו בערך להנפלאות דיצי"מ¹⁴, יהי' זה גם כן באופן כזה שהעולם וטבע העולם עצמו סייע לכך.

ג. ובנוגע לפועל:

בבואנו מג' תמוז לקראת ואל תוך ימי הגאולה די"ב-י"ג תמוז – שבכל שנה ושנה (שנה – שכולל כל שינויי הזמן¹⁵) ניתוספת עלי' בזה – צריך כאו"א להוסיף ביתר שאת

(12) בא יב, לו.

(13) ראה פרש"י שם, ממכילתא עה"פ.

(14) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ 9 (ע' תפז). וש"נ.

וביתר עוז בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ובאופן של זריזות, ומתוך ההכרה – שהעולם עצמו סייע ליהודי בעבודתו.

ובמיוחד – בעמדנו בזמן הקיץ – כשילדים הולכים למחנות-קיץ, צריכים להשתדל שילדים יהודים ילכו למחנות קיץ המיוסדים על חינוך הכשר ועל טהרת הקודש; ואלו שעוסקים בחינוך הילדים – צריכים לראות שזמן הקיץ ינוצל בתכלית השלימות ובתכלית הזריזות, לנצל כל רגע פנוי להוסיף בעצמו ולהוסיף בהילדים בכל עניני יהדות, מתוך חיות ושמחה.

(15) רמ"ז לזח"ג רעז, ב. שרש ישע ערך שנה. עבוה"ק ח"ד פ"ט. וראה אוה"ת מקץ שלח, סע"א. תתקעו, א.

מדור ה"דבר מלכות"

מוקדש לזכות

הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בתיה רות בת שרה שיחיו

וילדיהם: שטענא שרה ושמואל שיחיו

ולזכות דוד יעקב בן מינדל ש"י, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו

וילדיהם: עדן שרה ושהם מרדכי שיחיו

ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי

ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חי' רחל שיחיו

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה ש"י ולזכות חי' רחל בת שפרנצא שתחי

ולזכות צבי בן חי' רחל ש"י

מדור זמן הגאולה מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולאח ע"ה בלוי

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

י"ד שתיכף ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

הקשר דפ' חוקת לגאולה

"חוקת" – הו"ע שלמעלה מטעם ודעת, ושייכותו להגאולה – ע"פ מארז"ל¹ "שלשה באין בהיסח הדעת. . . משיח מציאה"², שהפירוש ד"היסח הדעת"³, הוא, "למעלה מבחי' הדעת"⁴, היינו, שהדעת בזמן הזה אינו בערך כלל להדעת שיתגלה בביאת משיח צדקנו, כשיקויים היעוד "מלאה הארץ דעה את ה"⁵, "כולם ידעו אותי"⁶.

ועד"ז בנוגע לזמן הגאולה שצ"ל באופן שלמעלה מטעם ודעת – דילוג על כל החשבונות שע"פ טעם ודעת, כמודגש בהגאולה דחג הפסח (שגם בו נאמר "זאת חוקת הפסח"⁷) שהקב"ה "דילג על הקץ"⁸, ומה גם שכבר היתה צריכה להיות הגאולה אפילו מצד החשבונות והקיצין שהרי לפני ריבוי שנים כבר "כלו כל הקיצין"⁹, ועד עכשיו כבר סיימו כל עניני העבודה, כולל גם "צחצוח הכפתורים"¹⁰, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹¹.

ובפרט לאחרי עבודתם של ישראל באופן של "חוקת", "בחוקותי תלכו"¹², דקאי על העבודה דמסירת-נפש שלמעלה מטו"ד, כמודגש גם ב"מעשינו ועבודתינו", מעשה ועבודה דדורנו זה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שהעבודה של דור זה היא באופן של מסירת-נפש.

[. . .] ומכל זה מובן שייכותה של הגאולה לזמן זה – זמן מוכשר, טהור וקדוש להגאולה האמיתית והשלימה, כולל גם שמהפכים ומשנים השם דגלות לגאולה, ע"י המשכת האל"ף, אלופו של עולם, שאז נעשה מ"גולה" "גאולה"¹³.

והעיקר – שתבוא הגאולה תיכף ומיד ממש ובפועל ממש, ככל הפירושים ד"ממש", כולל גם מלשון מישוש בידים, בגשמיות ממש, ביש הנברא שמתאחד עם יש האמיתית¹⁴.

(משיחת ש"פ חוקת, ז' תמוז ה'תש"נ – בלתי מוגה)

- (1) סנהדרין צ, א.
- (2) ולהעיר ממש"נ (תהלים פט, כא) "מצאתי דוד עבדי" – שביאת דוד מלכא משיחא היא באופן של מציאה.
- (3) שבדאי אינו כפשוטו, שהרי "אחכה לו בכל יום שיבוא", ומבקשים ג"פ ביום "ותחזינה עינינו בשובך לציון", ובימות החול מבקשים גם "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" – תפלה ובקשה, שהיא גם מלשון הבטחה.
- (4) אגה"ק ס"ד.
- (5) ישע"י, יא, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים בסופן.
- (6) ירמ' לא, לג.
- (7) בא יב, מג.
- (8) ראה פס"ד פ' ה' החודש ז'. ועוד.
- (9) סנהדרין צז, ב.
- (10) להעיר, שענינים של "כפתורים" הוא לחבר שני צדדי הבגד באופן שצד הימני גובר על צד השמאל, ועי"ז נעשה גם הבירור דצד השמאל – ע"ד ובדוגמת הבירור ד"כלאים" שהם מצוה (בציצית וב) בגדי כהונה, בבית המקדש.
- (11) שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- (12) ר"פ בחוקות.
- (13) ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ובכ"מ.
- (14) ראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ בשלח מג, ג. ועוד.

נשיא דור זה יש אצלו ענין החידוש והנפלאות לגבי הנשיאים שלפנ"ז

[. . .] ובפרט בדור זה האחרון שהוא הדור האחרון של הגלות שנעשה אח"כ הדור הראשון של הגאולה, הרי דור זה עצמו יש בו ב' הענינים, דמצד אחד הרי אכשור דרי בתמי', ומכיון שזהו הדור האחרון של הגלות הרי ירידת הדורות היא למטה ביותר, ויחד עם זה הרי בדור זה תהי' הגאולה שזהו ענין חדש לגמרי [. . .] וטעם הדבר מובן ע"פ הידוע שכל ירידה היא לצורך עלי', ולפי ערך גודל הירידה כך היא העלי' הבאה על ידה, ולכן הי' ביצי"מ גילוי עצום זה, משום שבא לאחרי ירידה לערות הארץ וקרבת הארץ וכו', אמנם הירידה בגלות האחרון היא למטה יותר, ולכן העלי' מירידה זו היא נעלית יותר. ומזה גם מובן בנוגע לנשיא הדור, שממנו נמשך החיות והכח כו' לכל אנשי הדור לעבוד עבודתם, שהנשיא של דור זה (האחרון בגלות והראשון של הגאולה) יש אצלו ענין החידוש והנפלאות באופן מיוחד לגבי הנשיאים בכל הדורות שלפנ"ז.

(קטע ממאמר ד"ה זה יתנו גו', ש"פ משפטים, שקלים, מבה"ח אדר ה'תשמ"ח – בלתי מוגה)

יתכן שהעצה להבאת הגאולה היא לעשות נדר על דעת רבים

[. . .] כאשר ה"נער ישראל" מכריז "עד מתי" מתוך צעקה אמיתית – הרי כטבע האב ועאכו"כ אבינו שבשמים – שמקיים את בקשתו.

וכידוע הסיפור עם גדול בישראל, אשר אמר שבבואו למעלה (אחרי מאה ועשרים שנה) יעשה רעש (שהי' ראוי לכך) שהקב"ה יביא את הגאולה. אחרי הסתלקותו והגאולה עדיין לא באה – אמר גדול אחר, שנראה שנתנו לאותו גדול גילוי נעלה ביותר למעלה, אשר גרם לו "לשכוח" כביכול בנוגע להבטחתו;

[כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בחיוך:] היות שמשיח עדיין לא בא – כנראה שלמעלה מצאו עצה איך לפעול אצל אותו גדול לדחות זאת...

יתכן שהעצה לזה היא, לעשות נדר על דעת רבים, אשר אז הרי הדין הוא ש"אין לו התרה בלא דעתם". אפילו אם יפעלו אצל אחד או אחדים, הרי זה לא יעזור, משום שפסק הדין בתורת ה' הוא, שנדר על דעת רבים נשאר בקיומו.

(משיחת ש"פ קרח ה'תשמ"ט – מוגה)

ענין ג' תמוז הוא מלכתחילה אריבער

ענין זה שיהי הוי' אלוקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, הוא ענין מלכתחילה אריבער, שהרי אינו מנסה (מלכתחילה ארונטער) ע"י כובד ראש, צדקה, הכנה וסיוע וכו', אלא שעובד עבודתו מלכתחילה אריבער ויודע שהענין הכי נעלה (באופן שאין למעלה הימנו) הם האבות כמאמר רז"ל אין קוראין אבות אלא לשלשה, ואעפ"כ מתחיל עבודתו בענין הכי נעלה (מלכתחילה אריבער) דיהי הוי' אלוקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. ובפרט לפי הפירוש הנ"ל שזהו גם לשון הבטחה, הרי זה לכתחילה אריבער שלא בערך יותר [ולהעיר מהמובא לעיל שפסוק זה הי' התחלת שיחת נשיא דורנו בג' תמוז, שגם ענין ג' תמוז הוא מלכתחילה אריבער. כי בתחלה חשבו שהענין דג' תמוז הוא ענין הפכי, ירידה בהגלות, ואח"כ התברר שזה הי' אתחלתא דגאולה. דזה עצמו הוא ענין של לכתחילה אריבער].

(קטע ממאמר ד"ה יהי' הוי' אלוקינו עמנו גו', אור לי"ג תשרי ה'תשמ"ז – בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה נדבת בנס - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

כך, אלא כן הוא האמת! והתורה היא תורת אמת, ולפועל כשהושע חי הנה גם משה חי! וכל החידוש בזה הוא, שלא רק שכך היא האמת, אלא גם משה הרגיש זאת ואמר על עצמו "אחרי מותי", היינו אחרי מות יהושע. ולא כיעקב אבינו שאומרים עליו "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"⁴, אך יעקב בעצמו לא אמר זאת; משא"כ כאן במשה, הנה הוא גופא הרגיש זאת בנפשו ואמר "אחרי מותי".

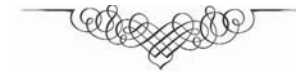
ולא רק שמשה רבינו ה' חי בנשמתו בחייו של יהושע (כי אין זה חידוש), אלא עיקר הענין הוא "שתלמידו של אדם חביב עליו כגופו", זאת אומרת, ש"הי' נראה למשה כאילו הוא חי" בגופו, כי גם גופו של משה הי' כמו נשמתו.

ג. והביאור בזה, ע"ד מה שאומרים⁵ בענין נבואת משה רבינו, שאף שהיתה בדרגא נעלית משאר הנביאים, הנה מכל-מקום בעת הנבואה "הוא עומד על עמדו שלם"⁵ (שלא כשאר הנביאים שהיו "יראים ונבהלים ומתמוגגין"⁵), וזהו מצד שגופו של משה לא בלבד והפריע לו, כי גופו הי' כמו נשמתו.

ולזאת, הרי משה רבינו ה' חי בגופו "כל ימי הושע"!!

(משיחת ש"פ וילך ה'תשכ"ו - בלתי מוגה)

(4) תענית ה, א. וראה פרש"י ר"פ ויחי. (5) ראה רמב"ם ה' יסוה"ת פ"ז ה"ג.



בימינו אלה ישנה מציאותו של משה נשמה בגוף באופן נצחי

[. .] מובן וגם פשוט, שבימינו אלה, לאחרי כל מה שעברו במשך הדורות שלפנ"ז ויצאו ידי-חובת כל הענינים הבלתי-רצויים (כמובא גם בדרושי אדמו"ר האמצעי), אין עוד ענינים של ירידה כו' (כולל גם שלילת הענין ד"מאן זנפיל מדרגי' איקרי כו'), ובמילא, ישנה מציאותו של משה – "גואל ראשון הוא גואל אחרון" – נשמה בגוף באופן נצחי.

ועד"ז בנוגע למ"ש בסוף פרשת השבוע "כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא" – שעשוי יכנס משה רבינו לארץ, ולא עוד, אלא, שנפעל כן בכל אנשי הדור, כדאיתא במדרז"ל בנוגע לדורו של משה שישובו יחד עמו.

(משיחת ש"פ האיזו, שבת שובה ה'תש"נ - בלתי מוגה)

הוא פסק על עצמו

ויל', דע"י שמביא בהמאמר מ"ש במדרש שמרדכי בדורו ה' שקול כמשה בדורו, עי"ז פסק בעל המאמר את הדין על עצמו¹⁶, שהוא הרעיא מהימנא (בגילוי) של כל אנשי הדור. (מקונטרס פורים קטן - תשנ"ב)

(16) ע"ד הפירוש בלשון המשנה (אבות רפ"ג) "דין וחשבון" (דין ואח"כ חשבון) – ע"פ דברי המשנה (שם מט"ז) ש"נפרעין ממנו מדעתו ושלא מדעתו", שלאחרי שהאדם פוסק מדעתו דינו של חבירו, פוסק דין לעצמו שלא מדעתו, כיון שע"פ "דין" זה עושים "חשבון" בנוגע למצבו הוא (ראה לקו"ש ח"ו ע' 283. וש"נ).

אינני יודע משום ספדנים ושום קברנים – "אנא קרא קדריש"

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

הגמרא אומרת** ש"יעקב אבינו לא מת", ומסבירה מדוע – כיון ש"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

במשך כל הדורות אין אף נקודה בזמן ונקודה במקום שהי' בה הפסק ב"זרעו בחיים", רחמנא-ליצלן, שאזי יעקב אינו חי – רחמנא ליצלן, הי' לא תהי'!

התורה אומרת שההוכחה היחידה לכך ש"הוא בחיים" היא מתי ש"זרעו בחיים", ש"זרעו" הכוונה לכל יהודי – אנשים נשים וטף, שהם כולם זרעו של יעקב.

[. .] וכאשר שואלים יהודי: כיצד אתה יכול לומר ש"יעקב אבינו לא מת", הרי "ספדו ספדניא וחנטו חנטיא" עם כל שאר הענינים?

עונה הוא: "אנא קרא קדריש"! אינני יודע משום "קונצים" ופוליטיקות ("קיינע קונצן און קיינע פאליטיק").

ועל מה שמקשים – הרי היו כל הענינים הנ"ל? עונה הוא: אינני יודע משום ספדנים ושום קברנים – "אנא קרא קדריש", ללא שום פלפולים, אני יודע רק מה שכתוב בתורה: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

(משיחת ש"פ ויחי, י"ב טבת ה'תנש"א - בלתי מוגה)

אני דורש, שנאמר (ירמ' ל, י"ד) ואתה על תירא עבדי יעקב נאום ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרוחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". וכן בפרש"י שם: "ויחי יעקב", "חי הוא לעולם".

(* ע"פ רשימה פרטית של כמה מהתמימים ש"ל על-ידי "קבוצת תלמידי בית המדרש אהלי תורה" ברוקלין נ.י. ה'תנש"א. עוד משיחה זו ראה בסה"ש תנש"א ח"א ע' 225.

(** תענית ה, ב: "יעקב אבינו לא מת . . וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטיא וקברו קברייא . . מקרא

הוא בחיים ממש כאן למטה מעשרה טפחים

העתקה מילולית מתוך סרט ההקלטה של התוועדות י"ב תמוז ה'תשמ"ה, תורגם ללשון הקודש ע"י מערכת "יחי המלך" – בלתי מוגה

[. .] רחמנא ליצלן לומר שהי' נשיא בעבר, אלא "הוא בחיים" מכיון ש"זרעו בחיים", כאשר ישנם חסידים שלומדים את החסידות שלו ועוסקים – ממלאים את תקנותיו, אזי הוא בחיים ממש כאן למטה מעשרה טפחים!

נשאלת השאלה שאחרים שואלים, כפי שהגמ"י כבר מבהירה זאת ואומרת: "וכי בכדי חנטו חנטייא וכו'?" הרי היתה לוי' ו"חנטו חנטייא" וכו'?

הגמ' יודעת זאת וכותבת את-זה, והמסקנא היא שיש לדעת ש"הוא בחיים", וכל זמן ש"זרעו בחיים" – שזה הרי יהי' עד ביאת משיח, וגם לאחר ביאת משיח הרי ילמדו את החסידות שלו, ויקימו "הקיצו ורננו שוכני עפר"² והורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו, אע"פ שיהי' אז גם לימוד התורה, תורה חדשה מפי משיח צדקנו – ביחד עם זה כל חסיד ילך עם הרבי שלו, וכולנו, כאו"א מאיתנו, נלך עם הרבי שלנו עם נשיא דורנו.

ובאופן שכבר עכשיו "הוא בחיים", ומעולם לא הי' הענין שיכולים לשאול ושואלים "וכי בכדי חנטו חנטייא" ואמרו קדיש וכו' וכיו"ב, אזי הגמ' ידעה זאת והגמ' הביאה את-זה ופסקה שידעו ש"הוא בחיים" ו"זרעו בחיים" עם כל הענינים השייכים לזה.

(* ההדגשות הם במקומות שבהם הגביה כ"ק אד"ש מה"מ את קולו הק'. הקטע האחרון בא באותיות גדולות מהרגיל לצורך הדגשתו. (1) ראה הערה השניה שבמוד הקודם. (2) ישע' כו, יט.



הוא חי!

הקטע שלפנינו נעתק מלה במלה מתוך סרט ההקלטה של התוועדות ט"ו תמוז ה'תשמ"ה, ותורגם ללשון הקודש ע"י מערכת "יחי המלך" – בלתי מוגה

[. . (הספרים)] צריכים לחזור לבית אגודת חסידי חב"ד, לאותה קומה – לאותו חדר ולכל הקומה היכן ש[כ"ק מו"ח אדמו"ר] הוא הבעל הבית עד עכשיו, ולא היתה שום ירושה וחלוקה כלל; כדי שתהי' חלוקה או ירושה צריכים להתאסף בית דין, והב"ד צריכים לאמוד ולחלק, ויש לעשות זאת בהסכם כל היורשים – כל ענינים אלו לא היו עד היום הזה, ובעזר ה' גם בעתיד לא יהיו

- מכיון שהוא חי!!

(* התיבות שבאו בסוגריים מרובעות הם הוספות המו"ל להבנת המדובר. כשאמר כ"ק אד"ש מה"מ את התיבות האחרונות הגביה את קולו הק' במאוד ("וואָרם הוא חי").

"רגלים" ו"ידיים" בעולם דלמטה

ובימינו אלו: מכיון שנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, נמצא ב"עולם האמת" – זקוק הוא שגם בעולם דלמטה יהיו לו "רגלים" ו"ידיים" וכל שאר האברים, שיעסקו בהפצת תורתו עד למעשה בפועל. וכדי שכל זה יהי' בהצלחה – צריך הדבר להעשות באופן מאורגן, ולכן, ישנו אחד, אשר "עבד לעם הזה נתתיך", שתפקידו לארגן פעולות אלו. (משיחת י"א ניסן ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

"איש" למטה, נשמה בגוף

כדי שיהודי כאן למטה יהי' קשור אל הקב"ה ויעבדהו כראוי בכל כחות נפשו, גם עם השכל וגם עם הרגשות, הרי זה כאשר האלוקות "נמשכת" ויורדת כאן למטה, כביכול, עד כדי אופן של "לידע שיש שם אלוקה", בנוסף על "להאמין לידע שיש שם אלוקה", שזאת בדרגת האלוקות כפי שהיא כשלעצמה, פשוטה בתכלית הפשיטות.

אלוקות מתגלה ל"איש" למטה, נשמה בגוף, ומתלבשת בו עד כדי התאחדות נפלאה בדומה למשה שהוא "איש האלקים", איש שאפשר לראותו ולשמוע אותו ("איש וואָס מ'קען עם זען און הערן").

(לקוטי-שיחות חכ"ד ע' 6 - תרגום מאידית)



כאשר משה רבינו אומר שהוא חי - זוהי האמת!

- נערך על-ידי מערכת "יחי המלך" *

א. בסוף פ' וילך, עה"פ¹ "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון", מקשה רש"י: "והרי כל ימות יהושע לא השחיתו, שנאמר² ויעבוד העם את ה' כל ימי יהושע?" ומבאר: "מכאן שתלמידו של אדם חביב עליו כגופו, שכל זמן שיהושע חי, הי' נראה למשה כאילו הוא חי".

וצריך להבין, איך שייך לומר דמכיון ש"הי' נראה למשה כאילו הוא חי" לכן כתוב בתורה שהיא תורת אמת – "אחרי מותי", והתורה מתכוונת אחרי מות יהושע? הרי לכאורה, לפי האמת – בני ישראל לא חטאו אחרי מיתת משה, ואיך שייך לומר שמצד 'דמיונו' של משה ("כאילו הוא חי"), יהי' כתוב כך בתורת אמת?

ואף שלמשה נדמה "כאילו הוא חי", מכל-מקום, הרי לפועל כתוב בתורת אמת שמשה מת³, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא: הרי כל ימות יהושע לא השחיתו?

ב. והביאור בזה:

על משה רבינו לא שייך לומר שיש לו רק 'דמיונות' ("כאילו הוא חי") אך האמת אינה

(* ע"פ שיחות-קודש תשכ"ו ע' 16-17, בהוספת (2) שופטים ב, ז (וכצ"ל הציון ברש"י בפשטות). ומראי מקומות בשוה"ג. ועד"ז הוא בהושע כד, לא. (1) לא, כט. (2) שופטים ב, ז (וכצ"ל הציון ברש"י בפשטות). (3) ברכה לד, ה.